

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (A. Ciubotaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (N. Budăi, G. Dașchevici, A. Bostan)

Î N C H E I E R E

01 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Oxana Parfeni
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Lițcan Marin, de Ministerul Justiției și de Procuratura Generală a Republicii Moldova,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Lițcan Marin împotriva Ministerului Justiției, Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor judiciare, împotriva deciziei din 23 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 08 noiembrie 2021, Lițcan Marin a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor judiciare.

În motivarea acțiunii a indicat că, prin ordonanța organului de urmărire penală al SUP al IP Centru al DP, mun. Chișinău a fost dispusă începerea urmăririi penale conform semnelor infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (5) Cod penal.

Reclamantul susține că în legătură cu urmărirea penală nominalizată și în lipsa sa, la data de 14 septembrie 2017 a fost pus sub învinuire de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (5) Cod penal, precum că acesta în perioada de timp 24.07.2017, ora 02:00, pînă la 25.07.2017, ora 08:00, acționând împreună cu alte persoane la acel moment nestabilite de organul de urmărire penală, prin deteriorarea lacătului de la ușă au pătruns în magazinul SRL „XXXXX”, administrat de cet. XXXXX, situat pe XXXXX, specializat în comerțul bijuteriilor din argint și aur de unde au sustras bijuterii din aur sub formă brățări, lanțuri, cercei, inele, pandantive cu masa totală de 2,5 kg, la preț de 2105052 lei. Potrivit ordonanței procurorului din 14 septembrie 2017 a fost dispusă reținerea învinuitului Lițcan Marin.

Prin ordonanța organului de urmărire penală din 16 noiembrie 2017 și mandatului judecătoresc din 17 noiembrie 2017 a fost dispusă efectuarea percheziției în garajul XXXXX, aflat în posesia și folosința reclamantului.

Prin procesul-verbal de percheziție din 15 decembrie 2017, organul de urmărire

penală a efectuat percheziția în garajul nr. 184 din str. Milano 43, mun. Chișinău, de unde au fost ridicate numeroase bunuri personale ale reclamantului.

Prin mandatul din 21 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost dispusă efectuarea percheziției la domiciliul reclamantului.

Prin procesul-verbal de percheziție din 15.12.2017, organul de urmărire penală a efectuat percheziția la domiciliul reclamantului, de unde la fel, au fost ridicate numeroase bunuri personale ale acestuia.

Reclamantul remarcă că, în legătură cu învinuirea înaintată, la data de 25 mai 2018, a fost reținut pe un termen de 72 ore, după care i s-a adus la cunoștință ordonanța de punere sub învinuire și a fost audiat în calitate de învinuit.

Prin încheierea din 27 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, și mandatului de arestare din 27 mai 2018 a fost admis demersul procurorului și s-a dispus aplicarea măsurii preventive-arestul preventiv pe un termen de 30 de zile în privința sa, începând cu data reținerii și ora reținerii din 25 mai 2018, ora 08.30 până la data de 24 iunie 2018, ora 08.30.

Prin decizia din 12 iunie 2018 a Curții de Apel, Chișinău, a fost respins ca fiind nefondat recursul declarat împotriva încheierii din 27 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Prin încheierea din 23 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, și a mandatului de prelungire a arestării preventive din 23 iunie 2018, a fost dispusă prelungirea arestării preventive în privința lui Lițcan Marin pe un termen de 10 zile, începând cu data de 24 iunie 2018, ora 08:30 până la data de 04 iulie 2018, ora 08:30 min.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 02 iulie 2018 și a mandatului-judecătoresc din 02 iulie 2018, a fost dispusă înlocuirea măsurii preventive sub formă de arest preventiv în arest la domiciliu, în privința învinuitului Lițcan Marin pe un termen de 30 de zile, începând cu data de 04 iulie 2018, ora 08:30, până la data de 03 august 2018, ora 08:30.

Prin ordonanța procurorului Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Centru din 05 noiembrie 2018 a fost dispusă scoaterea de sub urmărire penală a lui Lițcan Marin, de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (5) Cod penal, din lipsa în acțiunile acestuia a elementelor acestei infracțiuni.

Astfel, reclamantul menționează că totalitatea acestor circumstanțe, și având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale cauzate în perioada urmăririi penale, prezente și la moment, gravitatea infracțiunii incriminate, deținerea în stare de arest preventiv și arest la domiciliu, incertitudinea și frustrarea cauzată, consideră că prejudiciul moral cauzat urmează a fi estimat la 400 000 de lei.

A solicitat încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Lițcan Marin suma de 400 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 5000 de lei.

Prin hotărârea din 06 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Lițcan Marin împotriva Ministerului Justiției, Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor judiciare.

S-a dispus încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului

Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Lițcan Marin suma de 15000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și 5000 de lei cheltuieli de asistență juridică.

În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 23 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, apelurile declarate de Ministerul Justiției și Procuratura Generală a Republicii Moldova, au fost respinse.

Apelul declarat de Lițcan Marin, a fost admis.

A fost modificată hotărârea din 06 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Lițcan Marin împotriva Ministerului Justiției, Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral - în sensul majorării cuantumului prejudiciului moral dispus spre încasare.

A fost încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Lițcan Marin suma de 30000 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 06 iulie 2022, a fost menținută.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, Lițcan Marin aflându-se în stare de arest preventiv termen de 40 zile și 30 de zile în arest la domiciliu, cu siguranță i-a fost cauzat un prejudiciu moral, prin crearea sentimentelor de frustrare cauzate de caracterul acțiunilor organului de urmărire penală. Totodată, reclamantului Lițcan Marin Constantin i-a fost încălcat dreptul la libertate și siguranță prevăzută de Constituția RM.

A apreciat că, cuantumul prejudiciului moral dispus de instanța de fond spre încasare din contul Ministerului Justiției în sumă de 15000 de lei, este o sumă care, în opinia completului judiciar nu poate fi considerată ca o compensare ce ar aduce satisfacție echitabilă și suficientă pentru repararea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, în speță – Lițcan Marin, considerent din care instanța de apel a dispus majorarea acesteia de la suma de 15000 de lei, la suma de 30000 de lei, suma în cauză reprezentând pe deplin o satisfacție echitabilă și suficientă pentru repararea prejudiciului moral cauzat, or suma solicitată de reclamant în mărime de 400000 de lei, reprezintă o sumă evident exagerată și vădit dosproporționată în raport cu obiectul litigiului și dreptul pretins lezat.

La 29 mai 2023, Lițcan Marin a depus recurs împotriva deciziei din 23 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea parțială a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 06 iulie 2022 și a deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2023, cu adoptarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea civilă depusă de către reclamantul Lițcan Marin cu încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției a sumei de 400 000 de lei, cu titlu de despăgubire a prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și ale instanței judecătorești.

În motivarea recursului și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel, reiterând argumentele indicate în cererea de chemare în judecată și cererea de apel.

La 31 mai 2023, Ministerul Justiției a depus recurs împotriva deciziei din 23 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel, emiterea unei noi decizii privind respingerea integrală a acțiunii.

În motivarea recursului și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel, reiterând argumentele indicate în referința depusă în prima instanță și cererea de apel

motivată.

La 05 iulie 2023, Procuratura Generală a depus recurs împotriva deciziei din 23 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel, emiterea unei noi decizii privind respingerea integrală a acțiunii.

În motivarea recursului și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel, reiterând argumentele indicate în referință depusă în primă instanță și cererea de apel motivată.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 23 martie 2023.

La 31 mai 2023, copia deciziei din 23 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată prin intermediul oficiului poștal în adresa participanților la proces (f.d. 185), însă la materialele cauzei nu se atestă confirmarea recepționării copiei deciziei expediate.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursurile declarate de Lițcan Marin, de Ministerul Justiției și de Procuratura Generală a Republicii Moldova, la 29 mai 2023, 31 mai 2023 și respectiv 05 iulie 2023, se consideră depuse în termenul stabilit de lege.

Curtea Supremă de Justiție, la 19 iunie 2023 și 18 iulie 2023, a expediat în adresa intimaților copia recursurilor declarate de Lițcan Marin, de Ministerul Justiției și de Procuratura Generală a Republicii Moldova, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire și avizul de recepție, anexate la materialele dosarului.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursurile declarate de Lițcan Marin, de Ministerul Justiției și de Procuratura Generală a Republicii Moldova au fost depuse până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererile de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursurilor sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurenților cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursurile declarate nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea *Helmerts c. Suediei* 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursurile declarate de Lițcan Marin, de Ministerul Justiției și de Procuratura Generală a Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursurilor și drept urmare, sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 270 și 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Lițcan Marin, de Ministerul Justiției și de Procuratura Generală a Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc